

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:

E-post:
kronikk@klassekampen.no
Maks 6000 teikn inkludert
mellomrom. Legg ved
portrettfoto.

DEBATT:

E-post:
debatt@klassekampen.no
Innlegg over 3000 teikn kan
bli korta ned. Legg ved
portrettfoto.

Tollef Mjaugedal
tollefm@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør

Velaug H. Sælid
velaugh@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Ingrid Grønli Åm
ingridga@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Klassekampen honorerer normalt ikkje innsendt stoff. Innsendaren si e-postadresse blir trykt med mindre innsendaren reserverer seg mot dette. For Klassekampen sine generelle vilkår for publisering, sjå www.klassekampen.no/KK/index.php/news/home/generelle_vilkaar

DEBATT

Sterke krefter i Norge kjemper mot finansiell åpenhet for selskaper i utvinningsindustrien.

Åpenhetslov uten åpenhet

Mona Thowsen
KRONIKK

Den nye åpenhetsloven med forslag om utvidet land-for-land-rapportering vil pålegge utvinnings-selskaper å rapportere om virksomhet for hvert land de opererer i. Målet er større åpenhet om betalingsstrømmer og å hindre kapitalflukt fra fattige ressursrike land. Finansdepartementets høringsfrist utløp 2. august. En minstestandard av land-for-land-rapportering er lovpålagt i USA og snart også i EU. Forslaget som ligger på bordet i Norge går lengre, ved å ikke bare kreve informasjon om skattebetalinger, men også å sette skatten i kontekst.

Sterke krefter kan imidlertid hindre at rapporteringen baseres på reelle regnskapstall. I så fall kan rapporteringen bli mindre troverdig og mer kostbar å gjennomføre enn nødvendig. Noen av dem som kan tenkes å tjene på det vil være revisjonsbyråer og advokatbyråer.

Det er et demokratisk problem dersom mektige interesser får lov til å påvirke en nødvendig åpenhetsreform. Resultatet kan bli en ineffektiv og utilstrekkelig lovgivning. Motargumenter bør derfor ikke få stå uimotsagt.

Revisorforeningen er blant dem som har fremmet motargumenter i ulike fora i løpet av de to årene høringsprosessen har foregått. Hovedargumentene mot lovforslaget synes å være:

1. Det er viktig å gjøre grundige beregninger av nytten av slik rapportering, og veie disse mot kostnadene. Indirekte fremmer Revisorforeningen dermed tvil om nytten og hevder at kostnadene blir høye for denne rapporteringen. De går da på tvers av interessene til store samfunnsgrupper som investorer, sivilt samfunn, myndigheter og media, som alle vil ha stor nytte av rapporteringen. Utvidet land-for-land-rapportering vil kunne gjøre årsregnskapet til en av de

viktigste informasjonskildene til et selskap.

Revisorforeningen har hele tiden hevdet at «dette ikke er regnskapstall» for å holde rapporteringen utenfor regnskapet. Dette må være mot bedre vitende, da den minst kostbare rapporteringen vil være å inkludere den i en rapport som allerede lages (årsregnskapet), og som er det første instrumentet en som vil ha informasjon om et selskap tyr til.

Å kreve rapportering utenfor årsregnskapet vil medføre at den både blir mer kostbar og mindre troverdig og tilgjengelig.

2. Kravene til land-for-land-rapportering bør innføres som et internasjonalt samordnet tiltak, altså være de samme i Norge som i EU/EØS og også gjelde fra samme tidspunkt. Dette begrunnes med den senere tids oppmerksomhet rundt store interna-

kan gå foran i utvinningsssammenheng, men samtidig koordinere lovgivning overfor andre bransjer med EU. Norges erfaringer med regler for utvinningsindustrien vil dessuten være nyttig for den kommende evalueringen av EU-reglene.

Revisorforeningen forsøker dermed her å skape inntrykk av et motsetningsforhold som ikke eksisterer. Vi risikerer å la det beste bli det godes fiende. Vi både kan og bør innføre utvidet land-for-land for utvinningsindustrien i Norge nå, og la øvrig land-for-land rapportering skje i takt med EU.

3. Informasjonen er vanskelig å få tak i. Dette påstås både av utvinningsindustrien og revisjonsselskaper, men er i beste fall en misforståelse. Et regnskap kan ikke inneholde et «ambivalent tall» for et land. Hvis du har produsert to millioner tonn i et

UTVANNING:

Konsernsjef Helge Lund og Statoil har levert innspill til en ny lov om finansiell åpenhet i utvinningsindustrien. Statoil ønsker at utvidet land-for-land-rapportering skal være frivillig.

FOTO: HEIKO JUNGE, NTB SCANPIX

pet (investeringer, produksjon, inntekter, kostnader, skatter og ansatte) splittes ned på hvert enkelt land som inngår i det konsoliderte regnskapet. Men det er fremdeles bare ett tall per land.

Revisorer har et viktig samfunnsoppdrag: de skal bidra til å styrke tillit i samfunnet gjennom sine tjenester og ekspertise. Samtidig er det offentlig kjent at de har bidratt til omtrent halvparten av de kjente tilfellene av organisert skatteunngåelse i land som Storbritannia. Enkelte grupper som fremstår som eksperter i det offentlige rom har sterke egeninteresser å ivareta. Utvinningsindustrien utgjør en vesentlig kundegruppe for de fire største revisjonsselskapene, som igjen utgjør en dominerende del av dem som benyttes som eksperter av media og myndigheter. Det er derfor viktig å drøfte hvilke interesser som blir ivare tatt når vi vet hvilke interesseblokker som virker sammen. Særlig gjelder dette når saksområdet er så komplisert at det er vanskelig for andre aktører å gripe inn.

Nytten av land-for-land-rapportering er at selskapets totaltall brytes ned på det enkelte land og at skattebetalinger settes i en sammenheng. Samtlige land kan dermed kontrollere et selskaps virksomhet. Jo flere brukere av finansiell informasjon i flere land som kontrollerer, jo mindre sannsynlig blir det at resten av informasjonen er feil. Dette vil gi statistikk av vesentlig høyere kvalitet til myndigheter verden over. Tilgangen til informasjon, for alle brukere, blir bedre.

Men dersom andre tall enn regnskapstall rapporteres, vil det bety mindre tillit til rapporteringen. Separat rapportering og verifisering vil også gjøre den mer kostbar å innføre enn nødvendig. PWYP Norge ønsker at det skal utvikles globale regnskapsstandarder av høy kvalitet, som er forståelige og transparente og sammenliknbare i offentlighetens interesse. Dersom Revisorforeningen er opptatt av å ivareta sitt eget samfunnsoppdrag og brede samfunnsinteresser, burde de støtte opp om dette.

En åpenhetslov uten åpenhet om regnskapstallene høres svært underlig ut. Det bør høres særlig underlig ut for Revisorforeningen.

Mona Thowsen, generalsekretær i Publish What You Pay (PWYP), Norge
mona.thowsen@pwyp.no
Se også innenriks side 6-7

«Dette bør høres særlig underlig ut for Revisorforeningen»

sjonale konserner som utnytter hull i staters skattesystemer til å betale svært lav samlet skatt på inntjeningen i virksomheten. EU-kommisjonen har derfor varslet mulige utvidelser i det nye EU-direktivet med regler om land-for-land-rapportering. Revisorforeningen mener dette gjør det uheldig å fastsette særnorske regler nå, i utakt med dem som gjelder i EU/EØS.

Dette er en avsporing. Norge er et stort og viktig foregangsland i utvinningsssammenheng, men et lite land når det gjelder annen økonomisk virksomhet. Norge

land, så har du produsert to millioner tonn i et land. Dersom et selskap har to ulike divisjoner eller flere juridiske enheter i et land, er det bare å plusse sammen tallene for disse. Dette kan for de aller fleste konserner automatiseres uten mye ekstraarbeid. Argumentet med at dette «ikke er så enkelt» faller dermed på sin egen urimelighet. Det er mange avveininger som må gjøres når et regnskap lages, men når de først er gjort, konsolideres regnskapet og resultatet er ett tall. Utvidet land-for-land-rapportering vil bety at hovedtallene i årsregnska-